

TÜED

TÜRKİYE EMEKLİLER DERNEĞİ

AYLIK HABER BÜLTENİ

YIL: 19

SAYI: 219

ŞUBAT 2021

TÜRKİYE EMEKLİ PROFİLİ ARAŞTIRMAMIZIN 2020 SONUÇLARI YAYINLANDI

YAZICIOĞLU:
"Emekli En Çok
EKMEK ve ÇAY
Tüketiyor..."

İki Yöneticimizi Ebediyete Uğurladık...

01.05.1947 - 10.02.2021

ACI KAYBIMIZ

Derneğimiz Konya Ereğli Şube Başkanı Fevzi ALDEMİR, Hak'ın rahmetine kavuştu. Merhum Başkanımıza Allah'tan rahmet, kederli ailesine ve camiamıza başsağlığı ve sabırlar dileriz.

TÜED
TÜRKİYE EMEKLİLER
DERNEĞİ
Genel Yönetim Kurulu

ACI KAYBIMIZ

Derneğimiz Şişli Şube İdari Sekreteri Mecbure KAÇAR, Hak'ın rahmetine kavuştu. Merhumeye Allah'tan rahmet, kederli ailesine ve camiamıza başsağlığı ve sabırlar dileriz.

TÜED
Türkiye Emekliler Derneği
Genel Yönetim Kurulu

20.01.1947 - 25.02.2021

Türkiye Emekliler Derneği ile Gazi Üniversitesi iş birliği ile yapılan Türkiye Emekli Profiline ikincisi yayınlandı. Türkiye genelinde yüzde 27,2'si kadın, yüzde 72,4'ü erkek olmak üzere 2 bin 450 emekli oluşturdu. Gazi Üniversitesi'nden Prof. Dr. Fatma Arpacı editörlüğünde yürütülen anket sonuçlarını değerlendiren TÜED Hukuk Danışmanı Av. Cafer Tufan Yazıcıoğlu şunları söyledi;

"Yapılan bu anket Türkiye'de tektir. Emeklinin yaşam profilini ve değerlendirmelerini ortaya koyar. Anketin sonuçlarını değerlendirmek emekli için yapılması gerekenleri gösterir."

Devamı 2. sayfada

ÇİFTÇİLERİN SOSYAL GÜVENLİK HAKLARI GELİŞTİRİLMELİ

Emeklilik, hangi sektör olursa olsun çalışanların geleceğini güvence altına alan temel bir insan hakkıdır. Sosyal güvenlik yönünden tarım çalışanları ekonomik olarak en zayıf kesim olarak görüldüğünden, sisteme dahil edilmesinde zorluklar yaşanmıştır.

Türk tarımı ve çiftçisi, ülkemizin en büyük güvencesidir. 1963 yılında kurulan Türkiye Ziraat Odaları Birliği, tarım ve tarımla uğraşanların haklarının korunması ve geliştirilmesi için mücadele etmektedir. 5,5 milyon üyeyi temsil eden bu güzide kuruluşun saygı değer

Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, zor koşullar altında tarımsal faaliyet yapan çiftçilerimizin ve hasat döneminde gezici, geçici ve mevsimlik tarım kesiminde çalışanların sosyal güvenlik haklarına erişmesi için pozitif ayrımcılık yapılmasını ve emeklilik koşullarının kolaylaştırılmasını savunmaktadır. Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanımız sayın Şemsi Bayraktar'la, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Yönetim Kurulu'nda mesai

yapmaktayız ve sorunları birlikte paylaşmaktayız. Türkiye Emekliler Derneği, bu konuda üzerine düşen görevi yapmanın mutluluğu içindedir.

BAŞYAZI

Devamı 3. sayfada

Kazım ERGÜN
Genel Başkan

TÜED / TÜRKİYE EMEKLİ PROFİLİ 2020 ANKET SONUÇLARI AÇIKLANDI

EMEKLİLER ENÇOK HASTALANMAKTAN VE YALNIZ KALMAKTAN KORKUYOR...

Kısa adı TÜED olan Türkiye Emekliler Derneği 2020 yılında yurt çapında yaptığı; "Türkiye Emekli Profili II" anket sonuçlarını yayınladı. Kitap haline de getirilecek olan araştırmadan çarpıcı sonuçlar çıktı.

2450 emekli vatandaşa, yurt çapında yapılan anket, ülkemizde emekliler üzerinde bu kadar kapsamlı yapılan ilk ve tek alan araştırması olma özelliğini de koruyor.

Emeklilerin; ekonomik ve sosyal yaşamları ile sağlık ve psikolojik durumları hakkında önemli verilere ulaşan alan çalışmasının sonuçları TÜED tarafından kamuoyuna duyurulacak. TÜED yaptığı ilk açıklamada; emeklilerin yaşadıkları hayattan duydukları memnuniyetin ölçülmesinin sonuçlarını ve geleceğe yönelik korkularının neler olduğunu ve bu kaygılarının yarattığı sonuçları değerlendirdi. Yapılan araştırmaya göre;

“Emekli bireylerin genel olarak yaşamından memnun olma durumu sorusuna araştırma kapsamına alınan emekli bireylerden 2272 kişi cevap verdi. Emekli bireylerin %9.4’ü genel olarak yaşamından çok memnun olduğunu ifade etti. Emekli bireylerin %46.0’sı genel olarak yaşamından memnun. Emekli bireylerin %23.7’si kararsız (hem memnun/hem değil) olup, %16.0’sı genel olarak yaşamından memnun olmadığını, %4.9’u ise genel olarak yaşamından hiç memnun olmadığını ifade etti.

Araştırma kapsamına alınan emekli bireylerden korkuları olanlar yaşadıkları korkuları; hastalık korkusu (%47.0), yalnızlık korkusu (%41.9), parasızlık korkusu (%33.9), ölüm korkusu (%28.8), yetersizlik korkusu (%8.9), güvensizlik korkusu (%8.6), karanlık korkusu (%5.1) ve diğer korkular (%3.2) olarak ifade etmişlerdir.

Araştırma kapsamına alınan emekli bireylerin %44.8’i sık sık unuttuğu şeylerin olduğunu, %55.2’si ise sık sık unuttuğu şeylerin olmadığını ifade etmektedir.

Araştırma kapsamına alınan emekli bireylerin %34.2’si sık sık uykusuzluktan şikâyetçi olduğunu, %65.8’i ise sık sık uykusuzluktan şikâyetçi olmadığını ifade etmektedir.”

TÜED Hukuk Danışmanımız Av. Cafer Tufan Yazıcıoğlu, araştırmadan çıkan sonuçları şöyle sıraladı:

2 bin 450 emeklinin örneklemini oluşturduğu araştırmada, emeklilerin yüzde 41,8’inin çeşitli korkuları bulunurken, bunlar arasında hastalık, yalnızlık ve ölüm korkusu ilk sıralarda geliyor.

Katılımcıların yüzde 91,6’sı emekli aylıklarının adil ve eşit olmadığını beyan ediyor. Çocuklarına ve torunlarına geçinmeleri için yardım edenlerin oranı ise yüzde 39,2.

Yüzde 82,7’si emekli aylıklarının yetersiz olduğunu, yüzde 55,6’sı kredi ve kredi kartı borcu bulunduğunu söyledi.

Yüzde 84,5’i asgari yaşam gelir modeli talep ediyor.

Yüzde 73,1’i hak ihlali yaşadığında şikayet birimlerine rahat ulaşamıyor. Yüzde 78,9’u yaşlı hakları çalışmalarından habersiz.

Yüzde 88,4’ü Anayasamızın 10.maddesindeki yaşlılar için pozitif ayrımcılığın yaşlıları korumaya yetmediği görüşünde. Yüzde 74,6’sı YAŞLILIK HUKUKU adı altında yeni bir hukuk dahi istiyor.

Evli olmayan yaşlıların yüzde 91,6’sı evlilik düşünmüyor.

Yüzde 60,2’sinde en fazla romatizmal ve kalp damar hastalıkları olmak üzere kronik rahatsızlıklar var. Yüzde 70,5 gözlük kullanıyor. Yüzde 64,6’sı sürekli ilaç kullanıyor.

Yüzde 42,3’ü ilgisizlik ve ekonomik güçlük nedeniyle sağlık hizmetlerinden yeterince yararlanamıyor. Yüzde 67,8’i koruyucu sağlık hizmetlerinden uzak.

Yüzde 53,4’ü Aile Hekimi kontrolünden yararlanamazken, yüzde 54,1’i yaşlılara öncelikten habersiz.

Palyatif ve uzun süreli bakımdan yüzde 78,2 uzak.

Yüzde 50,9’u toplu taşıma araçlarından ücretsiz yararlanmadığından aktif yaşamı sağlayamadığını ifade ediyor.

Hastalıkta ilgiyi yüzde 66,6 eşten, yüzde 21,7 çocuktan görüyorlar.

En çok tüketilen yüzde 82,1 ile ekmek, içecek olarak ta 87,1 ile çay.

Yüzde 73,5’inin gelirinin istediği gıdayı almaya yetmediğini beyan ediyor.

Hiç kitap okumayan yüzde 54,6 iken gazete okumayanların oranı ise 34,9.

Her zaman TV izleyen yüzde 47,5. Yüzde 54,5 hiç radyo dinlemiyor.

Yüzde 84,4’ü emekli kulübü istiyor. Yüzde 85,3’ü yaşam boyu öğrenme kapsamından yararlanmamış.

Yüzde 61,1’i emekli tatil köyü, 64,1’i geriatri hastaneleri, 45,5’i evde bakım hizmeti istiyor.

Yüzde 55,2’si yaşadığı şehrin yaşlı dostu olmadığını düşünüyor.

Yüzde 67,5’i bekçi uygulamasından memnun.

Yüzde 58,6’sı internet kullanımı yapmıyor. Yüzde 67,5’inin sosyal medya site üyeliği yok.

80,4’ü internet bankacılığında yararlanmıyor. 85,9’u internette alışveriş yapmıyor.

E-Devlet hizmetlerinden yararlanamayanların oranı yüzde 56.

Yüzde 67,1’ine göre dijital araçlar kullanımına uygun değil.”

ÇİFTÇİLERİN SOSYAL GÜVENLİK HAKLARI GELİŞTİRİLMELİ

İşçilerin ve memurların sosyal güvenlik haklarına erişmesi daha erken olmuş, bağımsız çalışanların (esnaf) sosyal güvenlik haklarını düzenleyen 1479 sayılı Kanun 1971 yılında, 2925 sayılı Tarım SSK ve 2926 sayılı Tarım Bağ-Kur Kanunları 1984 yılında yürürlüğe girmiştir.

Tarımda çalışanların sosyal güvenlik mevzuatının çıkarıldığı yıllarda nüfusun büyük kısmı köylerde yaşamaktaydı ve ekonomik zorluklar nedeniyle sigorta kapsamına alınan sayısı sınırlı kalmıştır.

Sanayileşme süreciyle birlikte ülkemizin ekonomisi tarıma dayalı olmuş ve çalışan nüfusun üçte biri bu sektörde istihdam edilmiştir. Tarım sektörü, nüfusun beslenmesinde gıda ihtiyacını sağlayan önemli bir yere sahiptir. Kendi kendine yeten yedi ülkeden biri olan Türkiye'nin, tarım potansiyeli yıldızı parlak ülkeler arasında görülmektedir. Altın değerinde olan topraklarımızın en iyi şekilde değerlendirilmesinde verilen teşviklerin özel bir yeri vardır. Tarım Kanunu'nda milli gelirin yüzde birinin tarımsal teşvikler için ayrılması, çiftçilerimizin daha fazla korunması demektir. Tarımsal üretimin, sosyal güvenlik haklarıyla birlikte teşvik edilmesi, çiftçilerimize yapılacak en büyük destek olacaktır. Emeklilik primlerinin de teşvik kapsamında değerlendirilmesi durumunda, tarımsal üretimi ve sigortalı sayısını artıracak bir katkı sağlayacaktır.

2926 sayılı Kanun'un ilk on yıl uygulamasına bakıldığında, sigortalı yapılmada hedeflerin çok gerisinde kalınması üzerine, 1994 yılından itibaren Bakanlar Kurulu Kararıyla çiftçilerin sattıkları ürünlerin bedelinden, yüzde 1 sigorta prim kesintisi yapılmaya başlanmıştır. Prim kesintisinin adı "tevkifat" olarak bilinmektedir. Bu şekilde kendi adına ve hesabına çalışan "çiftçiler" adına yapılan prim kesintisi, sigortalıklarda değerlendirilmiştir. Bu konuda Ziraat Odaları, çiftçilerin hak ve yükümlülüklerinin korunması ve geliştirilmesi konusunda en büyük sivil toplum örgütü olarak büyük görevler üstlenmiş, çiftçilerimizi bilgilendirmiştir. Ziraat odasına kaydı olanların geçmişte satılan ürün bedellerinden kesilen primlerinin hizmetten sayılması için SGK'na başvurmaları önem taşımaktadır. Hak sahibi olanların ise, hem tevkifatın yapıldığı tarihte veraset ilanı alınmış olmalı, hem de SGK'na sigortalılık için başvurmadan önce mirastan intikal eden tarlaların tapu tescillerinin yapılması durumunda geçmişe yönelik tarım Bağ-Kur hizmeti kazanılmaktadır.

Sosyal güvenlik mevzuatını değiştiren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'yla, 1 Ekim 2008 itibarıyla 2926 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmış; tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar, 5510 sayılı Kanun kapsamında Bağ-Kur'lu olarak değerlendirilmiştir. 1 Ekim 2008 öncesinde 2926

sayılı Kanun kapsamında sigortalı olanların sigortalıkları geçici madde düzenlemesiyle devam etmektedir.

5510 sayılı Kanunla yapılan değişiklikler, çiftçilerimizin sigortalı olmasında zorluklar getirmiş; prim ödeme yükümlülüklerinin maliyetlerinde ciddi artışlar öngörülmüştür.

5510 sayılı Kanunla, iş kazası ve meslek hastalığı primi dahil, prim kesinti oranı yüzde 34,5'e yükseltilmiştir. 5 puan indirimine rağmen; prim ödemelerinde zorluklar yaşanmış, sistemde kalanların sayısında ciddi azalmalar görülmüştür.

5510 sayılı Kanunla birlikte, prim ödemelerine ilişkin geçiş süreci öngörülmüş ve 2018 yılı için "15 gün" ve devamında her yıl için bir puan artan prim ödenmesi getirilmiştir. Bu katkı süreli olduğundan, prim maliyetlerindeki artış nedeniyle çiftçilerimizin sigortalı olmasında hedeflerin çok gerisinde kalmıştır.

SGK istatistiklerine göre; 31.12.2009 tarihinde tarım zorunlu 4/b kapsamında aktif sigortalı sayısı 1.014.948 iken, 30.11.2020 tarihinde 556.020 kişiye düşmüştür. Aynı dönemde emekli sayısı ise, 279.182'den 490.214 kişiye yükselmiştir. 5510 sayılı Kanun'la birlikte tarım Bağ-Kur sigortalı sayısında ciddi azalma görülmüş, emekli sayısı ise artmıştır.

Emekli aylığı hesaplama parametreleri değiştirildiğinden, tarım kesimi emeklilerinin aylıkları düşük kalmıştır. Bu durum, sosyal güvenlik sisteminin önemli bir sorunu olduğundan, emekli aylıklarında iyileştirmelere gidilmeli ve gerçekçi bir taban emekli aylığı belirlenmelidir.

5510 sayılı Kanuna göre; tarımda bağımsız sigortalı olan kişilerden (çiftçiler) yıllık tarımsal gelirlerinden, bu faaliyete ilişkin masraflar düşüldükten sonra kalan tutarın aylık ortalamasının, prime esas günlük alt sınır kazancının 30 katından az olduğunu belgeleyenler, sigortalı sayılmamaktadır. 2021 yılı alt sınır prim kazancı 3.577,50 TL'dir. Çiftçilerimizin büyük çoğunluğunun aylık net gelirleri 3.775,50 TL'nin altında olduğundan, çiftçilerimizin büyük çoğunluğu sigorta kapsamı dışında kalmıştır.

Tarımin korunması ve çiftçilerimizin ürünlerinin değerlendirilmesi, ülke ekonomisi ve insanlarımız için büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, 5510 sayılı Kanun'da tarım kesiminin özel olarak korunması için düzenlemeler yapılmalı ve prim teşvikleri sağlanmalıdır.

Sosyal güvenlik anayasal bir haktır. Çiftçilerimizin geleceğini güvence altına alacak ve sigortalı olmayı özendirecek yeni düzenlemelere ihtiyaç vardır. Bu durumdan hem insanımız, hem de ekonomimiz kazançlı çıkacaktır. Her bir insanımızın sigorta ve emeklilik güvencesine kavuşması, sosyal devletin de bir görevi olarak değerlendirilmelidir.

Baştarafı
1. Sayfada

BAŞYAZI

Kazım ERGÜN
Genel Başkan

İYİ PARTİ HEYETİNİN KAYSERİ ŞUBEMİZİ ZİYARETİNDE EMEKLİNİN SORUNLARI MASAYA YATIRILDI

İYİ Parti Siyasi İşler Başkanı Cihan Paçacı ve beraberinde; Mersin Milletvekili Behiç Çelik, Kayseri Milletvekili Dursun Atas, Genel İdare Kurulu Üyesi Burcu Akçaru, İl Başkanı Sebati Ataman, Kayseri Büyükşehir Belediye Meclisi Grup Başkanvekili Kazım Yücel, İl Sekreteri Metin Ceylan'dan oluşan heyet, Kayseri Şube Başkanlığımızı ziyaret etti.

26 Şubat Cuma günü gerçekleşen ziyarete ev sahipliği yapan, TÜED Kayseri Şube İdari Sekreterimiz Yusuf

Aykırı ziyaretten duydukları

memnuniyeti ifade ederek; "Konuk heyete Sosyal

Güvenlik Reformu'nu, 2000 sonrası emekli olan

vatandaşlarımızın yaşadıkları mağduriyetleri ve bu

mağduriyetlerin giderilmesi için İntibak uygulamasının ne

kadar önemli olduğunu, emeklilerin bir çok sorununun

çözüm yerinin parlamento olduğunu ve bu nedenle

sesimizin parlamentoda duyurulması gerektiğini söyledik.

Emeklilerin çözüm bekleyen ekonomik ve sosyal sorunlarının çözümü için kendilerinden destek istedik. Sayın Cihan Paçacı; derneğimizin çalışmalarından övgüyle bahsederek, başta intibak olmak üzere emeklilerin çözüm bekleyen sorunlarının parlamento ve ülke gündemine gelmesi için azami gayret göstereceklerinin sözünü verdi. Bu nazik ziyaretlerinden ve emekli topluluğumuza karşı gösterdikleri hassasiyetten dolayı kendilerine teşekkür ediyoruz" dedi.

Adıyaman Valisi Mahmut Çuhadar Şubemizi Ziyaret Etti

Adıyaman Valisi Mahmut Çuhadar, iade-i ziyaretler kapsamında, Türkiye Emekliler Derneği Adıyaman Şubemizi ziyaret ederek, Şube Başkanımız Bahri Özbey'den Derneğimizin çalışmaları hakkında ayrıntılı bilgiler aldı.

Ziyarete ilişkin bir açıklama yapan TÜED Adıyaman Şube Başkanımız Bahri Özbey; "Sayın valimizi emeklinin çatısı altında ağırlamaktan ve kendisiyle emeklilerimizin yaşamakta olduğu sıkıntıları, onların beklentilerini

paylaşabilmiş olmaktan büyük memnuniyet duyduk. Bu nazik ziyaretleri için kendisine şükranlarımızı sunuyoruz. Emeklilerimiz için üzerine düşen her göreve hazır olduğunu ifade etmiş olması da bizleri ziyadesiyle mutlu etti" dedi.

Adıyaman Şubemiz Belediye Başkanı Süleyman Kılınç'ı Ziyaret Etti...

Adıyaman Şube Başkanımız Bahri Özbey ve Yönetim Kurulu Üyelerinden oluşan heyetimiz, Belediye Başkanı Süleyman Kılınç'ı makamında ziyaret etti. Ziyarete konuşan Belediye Başkanı Kılınç; "Türkiye Emekliler Derneği Adıyaman Şube Başkanı Bahri Özbey ve Yönetiminin ziyaretinden memnun olduk. Halk ile iç içe hizmet anlayışı ile çıktığımız bu yolda bizlerin yanında olan tüm emeklilerimize teşekkür ediyorum. Bizler de onların refahı ve huzuru için çalışıyoruz" dedi.

KONYA ŞUBEMİZ YENİ İNDİRİM ANLAŞMALARINI YAPTI

KARATAY BELEDİYESİ'YLE TERMAL ANLAŞMASI

Türkiye Emekliler Derneği Konya Şubesi, emeklilerden gelen talepleri yerine getirmek üzere yeni indirim anlaşmaları imzaladı. Karatay Belediyesi ile yapılan indirim anlaşmasında 12 ay boyunca belediyenin termal otel tesisinden emeklilerimizin yararlanması için, Belediye Başkan Yardımcısı Mehmet Eğin ve Konya Şube Başkanımız Gülhan Çağlar arasında protokol imzalandı. Konya Şubesi üyelerine yüzde 15 indirim anlaşması yapılmasından duyduğu memnuniyetini ifade eden TÜED Konya Şube Başkanı Gülhan Çağlar, Belediye Başkanına ve yetkililerine emekliler adına

teşekkür etti. Emeklilere her zaman destek olmayı görev bildiklerini belirten Karatay Belediye Başkan Yardımcısı Mehmet Eğin, bu anlaşmadan mutlu olduklarını söyledi.

DÜNYAGÖZ İLE YÜZDE 25 İNDİRİM ANLAŞMASI YAPILDI

Emeklilerimizin en çok ihtiyaç duyduğu sağlık alanı olan göz hastalıkları konusunda üyelerimize katkı vermeye devam edeceklerini belirten TÜED Konya Şube Başkanı Gülhan Çağlar, Konya'da Dünya Göz Hastanesinde yüzde 25 indirim anlaşması yapıldığını söyledi. Dünya Göz Hastanesi adına protokole imza atan Gürcü Arıtürk, emeklilerimize muayene ve tetkiklerde indirim yapmaya ve katkı vermeye devam edeceklerini belirtti.

KARATAY
BELEDİYESİ'YLE
TERMAL ANLAŞMASI

DÜNYAGÖZ İLE
SAĞLIKTA İNDİRİM
ANLAŞMASI

ENGELLİ HAKLARI VE YAŞANAN ZORLUKLAR

**Gazi
AYKIRI**

**Genel
Sekreter**

**-
Kayseri
Şube
Başkanı**

www.tuedkayseri.org.tr

Ülkemizde yaklaşık nüfusun yüzde 6,6'sı engellidir. Engelliler toplumun ayrılmaz bir parçasıdır. Millet ve devlet olarak engellilere sahip çıkmada ve destek olunmada duyarlı davranan bir ülkemiz. Anayasa'nın 61. maddesinde "Devlet, sakatların korunmalarını ve toplum hayatına intibaklarını sağlayıcı tedbirleri alır." hükmü yer almaktadır. Dezavantajlı durumda olan engelli kişilerin korunması ve pozitif ayrımcılık yapılmasını öngören düzenlemelere SGK mevzuatında da yer verilmiş, çalışma gücünü yüzde 40 ve üzeri kaybeden sigortalılara kolay ve erken emeklilik hakkı tanınmıştır.

Engellilerin istihdamı, emekli olmaları için de büyük önem taşımaktadır. 50 ve üzerinde işçi çalıştıran kamu işyerlerinde yüzde 4, özel kesim işyerlerinde yüzde 3 engelli istihdamı zorunluluğu bulunmaktadır. Çalışacak durumda olan engellileri istihdam eden işverenlere sigorta prim desteği sağlanmaktadır. Engelli insanların istihdamda daha çok yer alabilmesi için asgari ücret üzerinden yüzde 20,5 işveren teşvik primi uygulanmaktadır. Buna göre en az %40 oranında engelli işçi çalıştıran işverenlere, her engelli için sigorta primine ait işveren hisselerinin tamamı Hazine'ce karşılanmaktadır. 2021 yılında bir engelli işçi çalıştıran işveren ayda (sigorta primi işveren hissesi % 20,5 üzerinden) 733,39 lira daha az sigorta primi ödeyecektir.

Çalışırken yıpranan ve sağlık sorunu yaşayan sigortalılarımız, çalışma gücünde de ciddi kayıplar ile karşılaşmaktadır. Bu durumda olan sigortalılara yaş koşulu aranmadan, sigortalılık süresini ve prim ödeme gün sayısını yerine getirenlere yüzde 40 ve üzerinde çalışma gücünde kayıp oluşana yaş koşulu aranmadan emekli olma imkanı tanınmıştır. Engellilerin emeklilik şartları, çalışma gücünde kayıp oranı ile işe giriş tarihine göre farklılık göstermektedir. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda engellilik oranları üç grupta değerlendirilmiş, işe giriş tarihlerine göre prim ödeme gün sayısı 3600-4440 arasında değişmekte; 15 yıl ve 20 yıl arasında da sigortalılık süresi aranmaktadır.

Engelli vergi indiriminden ve aylığından yararlanacak

sigortalıların başvurusu vergi dairelerince alınmakta ve sağlık kuruluşlarına sevkleri yapılmaktadır. Sağlık kuruluşları tarafından oluşturulan heyet raporları ve işgücünde kayıp oranları, Ankara'da Gelir İdaresi Başkanlığı Merkez Sağlık Kurulu'na gönderilmektedir.

Engelli aylığı talebinde bulunan sigortalıların raporlarının kesin karara bağlandığı Gelir İdaresi Başkanlığı Merkez Sağlık Kurulu'nun inceleme süresinin altı aya kadar uzaması, engelli aylığı bağlanmasını bekleyenleri zor durumda bırakmaktadır. Uzayan inceleme sürelerine bir çözüm getirilmeli ve bu süre bir veya iki ayı geçmemelidir. Bunun için ne yapılabilir? İllerden gelen raporlara son şeklinin verilmesinde, bölgesel sağlık kurulları oluşturulmalı ve kararlar kısa sürede sonuçlandırılmalı ve engelli aylığı bağlanmalıdır.

Engelli aylığı talebinde bulunanların yaşadığı sorunlara çözüm getirilmesini talep eden Türkiye Emekliler Derneği, iller bazında verilen sağlık kurulu raporlarına ilişkin nihai kararının bölgesel sağlık kurulları tarafından kısa sürede sonuçlandırılmasının bekleme süresini azaltacağına dikkat çekmiştir.

Engelli oranı yüzde 40 ve üzeri olan sigortalıların vergi indiriminden faydalanması, bu kapsamda olan sigortalılara vergi avantajı sağlamaktadır. İstihdam edilen ve yüzde 40 ve üzerinde engelli raporları olanlardan, vergi indirimiyle daha az vergi kesildiğinden net ücrette bir iyileştirme yapılmaktadır.

Çalışırken daha az vergi ödeyen engelli çalışanların bu indirimi, 1 Ekim 2008 sonrasında işe giren engelliler için kaldırılması, engelliler arasında ücret ayırımına neden olmuştur. Vergi indirimi, bütün dönemler için devam etmelidir. Engelliler, ilgiyi ve her türlü devlet desteğini hak eden kesimlerin başında gelmektedir. Engellilerin başkasına muhtaç olmadan hayatını devam ettirmesi bakımından engellilik oranına göre "sosyal yardım ödemeleri" ve engelli durumu ağır olanların birinci derece yakınlarına bakım ücreti verilmesini, devletin engelli emeklilere önemli bir desteği olarak değerlendiriyoruz.

EMEKLİLERİ MAĞDUR EDEN YERSİZ ÖDEMELER

Emeklilik, çalışarak ve prim ödenerek elde edilen kutsal bir haktır. Her bir çalışanın hedefi, gelecek güvencesi olan emekli aylığına hak kazanmaktır. Emekli aylığına hak kazanma koşullarının en önemlisi olan prim ödeme gün sayısını tamamlayan sigortalılara yaş ve sigortalılık süresini yerine getirenlere emekli aylığı bağlanmaktadır.

Emekli aylığı bağlandıktan ve uzun süre aylık ödendikten sonra SGK tarafından yapılan denetimler sonucunda, bazı dönemlere ait sigorta primlerinin iptal edilmesi ve aylıkların geri istenmesi sonucunda, yersiz ödeme olarak yüklü tutarda borç çıkarılmaktadır.

Yersiz ödemelerin gerekçesinde, fiili çalışma olmadan ödenen primler ile korsan kuruluşların aracı olduğu ve sigortalı adına yatırdığı primler iptal edilmektedir. Bu hakkın elde edilmesinde ödenen sigorta primlerinin hatalı olup olmadığı konusunda sigortalılar tam bilgi sahibi olmadığından, fiili çalışma olmayan veya korsan işyerleri üzerinden ödenen primlerin iptali yoluna gidilmektedir. Hatalı işlemler zamanında tespit edilmeli ve buna göre emekli aylıkları bağlanmalı veya bağlanmamalıdır. SGK, her bir sigortalıyı her yıl bilgilendirmeli ve emekli aylıklarının iptale götürülen "sahte sigorta" kapsamında primlerinin ödenmemesi için uyarılar yapmalıdır.

Denetim yetkisine sahip olan SGK, emekli aylığı bağlanmadan önce çok yönlü inceleme yapmalıdır. Emeklilerimizin itirazı, aylık bağlandıktan sonra yapılan incelemelere ve yersiz ödeme adı altında çıkarılan borçlaradır. Kurum, kendi hatasının faturasını emekliye kesmemelidir. Emekli aylığı bağlanmadan önce her türlü inceleme yapma yetkisi, Sosyal Güvenlik Kurumu'ndadır. Hatalı işlemlerden emekliler tek başına sorumlu tutulmamalı ve aylığı bağlayan Sosyal Güvenlik Kurumu'nun hatası olmadığı sonucu çıkarılmamalıdır. Emeklileri diken üstünde yaşatacak hatalı işlerin ortadan kaldırılmasında sigortalı, işveren ve kurum olarak ortak çaba göstermelidir. Bu konuda açılan davalarda emeklilerin tek başına kusurlu gösterilmesi yerinde görülmemiş, emekli aylıklarının ödenmesine ve borçların iptaline verilen

kararlar da bulunmaktadır.

Yersiz ödemeler iki grupta değerlendirilmektedir.

Birincisi; SGK, hatalı işlemlerde Kurum hatası olması durumunda, yersiz ödemeler kapsamında değerlendirilmekte ve 5 yıla kadar süre ile sınırlı tutulmaktadır. Bu çıkarılan borçların 24 ay içinde ödenmesi durumunda faiz uygulanmamaktadır. Bu tür düzenlemelere çözüm getirilmeli ve emekliler mağdur edilmemelidir.

İkincisi; sigortalı ve hak sahiplerine fazla veya yersiz ödemelerin sorumlusu olarak gösterilen emeklilere, yüklü tutarda borçlar çıkarılmaktadır. Kurum'a verilen veya ibraz edilen belgelerle gerçeğe aykırı bildirimlerin olması durumunda, aylıkların iptaline kadar gidilmektedir. İlgililerin kasıtlı ve kusurlu davranışlarından doğan fazla veya yersiz ödemelere göre geriye doğru on yıl borç çıkarılan borçların faizi ile birlikte istenmesi, bu durumda olan emeklilerin yaşam hakkı ellerinden alınmaktadır.

Emekli aylığı iptal edilen ve yüklü tutardaki borçları ödeme imkanı olmayan emeklilerimizin çaresizliğine çözüm getirilmesi için Derneğimize çok sayıda başvuru yapılmaktadır. Borçların iptali için dava açma dışında bir seçenek kalmamıştır. Emeklileri tek başına kasıtlı ve kusurlu göstermek, vicdanlarda derin yara açmaktadır.

Yalnızca üç ay ödenen primlerin fiili çalışma olmadığı tespit edilen bir emekliden, aylık ödenmesi durumunda on yıla kadar aylıkları faizi ile birlikte geri istenmektedir. İptal edilen primlerin süresine göre değerlendirme yapılmalı ve aylıkların iptali ve borç çıkarılması bu süreyle sınırlı olmalıdır. Örneğin, emeklilerin çalıştığı dönemdeki üç aylık primlerinin iptali, on yıl emekli aylığının geri istenmesinin gerekçesi olmamalıdır.

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde değişiklik yapılmış ve 5 Aralık 2017 tarihinden sonra Kurum hatası olarak eksik tespit edilen gün sayılarının tamamlanması benimsenmiş ve bu kapsamda olanların aylıkları kesilmemektedir. Bu şekilde, emeklileri mağdur eden bir uygulamaya son verilmiştir. Benzer düzenleme, genel kural olmalı ve emeklilerimizi çaresiz bırakan hatalı işlemlerin sorumlusu, tek başına emekliler olmamalıdır.

**Ömer
KURNAZ**

**Genel
Mali
Sekreter**

**-
Tarsus
Şube
Başkanı**

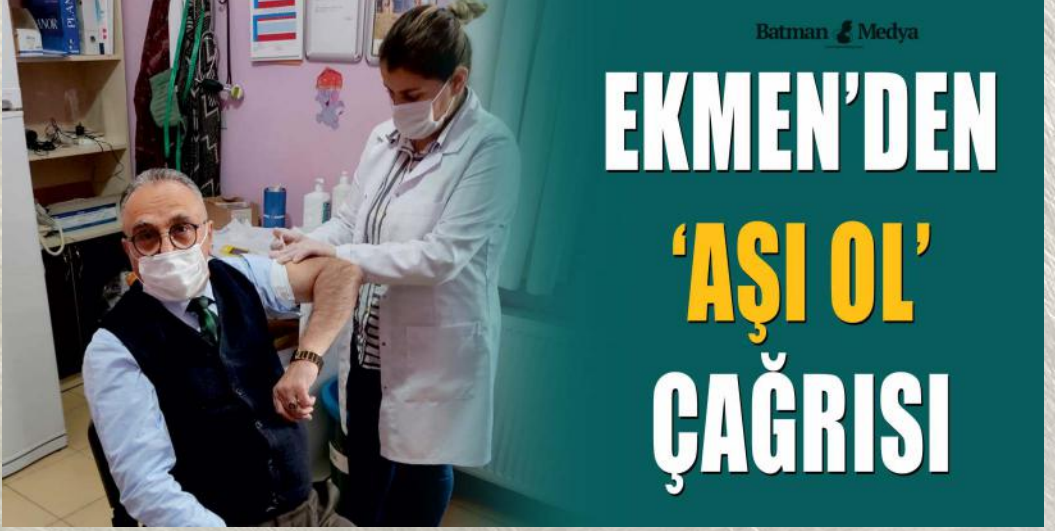
www.tuedtarsus.org.tr

EKMEN: "Aşınızı Olun Ama Tedbirleri Yine de Bırakmayın..."

Türkiye Emekliler Derneği Genel Merkez Denetleme Kurulu Üyesi ve Batman Şube Başkanımız Hüseyin Ekmen, Koronavirüs aşısı olduktan sonra emeklilere ve üyelerine 'aşı ol' çağrısı yaptı.

Ekmen, E-Nabız üzerinden aldığı randevu kapsamında bağlı bulunduğu sağlık kurumuna giderek Koronavirüs aşısı oldu. Ekmen, "Tüm dünya şu anda hiç bilmediği bir virüsle savaşıyor, binlerce insan bu virüs nedeniyle hayatını kaybetmişken, geliştirilen aşı ve ilaçlar, hayati önem taşımaktadır. Virüs salgınıyla ciddi bir mücadelenin yürütülebilmesi için herkesin aşı çalışmalarına destek vermesi gerekiyor. Ben de bağlı olduğum sağlık kurumunda aşı yaptırdım. Bütün emekli üyelerime, ailelerine, hemşerilerime, aşı

Batman Medya
EKMEN'DEN
'AŞI OL'
ÇAĞRISI

olmaları için çağrı yapıyorum. Aşı, virüse yakalansanız dahi ölüm riskini düşürür, hastalığı ağır geçirmenizi yüzde 90 oranında engeller. aşı olduktan sonra da maske, mesafe ve hijyen kurallarına dikkat ederek Koronavirüs salgınına karşı mücadelemizi sürdürmeliyiz" dedi.

İĞDIR ŞUBEMİZDEN İL BAŞKANI SEÇİLEN AYAZ'A ZİYARET

İğdir Şube Başkanımız İsa BİLİR ve beraberinde şube yönetim kurulumuz, göreve yeni seçilen AK Parti İğdir İl Başkanı Ali Kemal AYAZ'ı makamında ziyaret ederek, çalışmalarında başarılar diledi. Ziyarete; Şube Başkanımız İsa BİLİR'in yanı sıra, Şube İdari Sekreterimiz S. Zahir Koşık, Mali Sekreterimiz Tunç Tuncay SARAN, Eğitim Sekreteri Ferhan ŞAHİN, Denetleme Kurulu Başkanı Yılmaz TANER ve Denetleme Kurulu Üyesi A. Bahri KILIÇ da hazır bulundu. Emeklinin yaşadığı sıkıntılar ile taleplerimizin konuşulduğu görüşmede, bu sıkıntı ve taleplerin siyasetin gündemine taşınabilmesi için İl Başkanı AYAZ'dan destek istendi.

65 Yaş üstü emeklilerin hem fiziksel hem de zihinsel olarak çok yorgun olduğunu ifade eden Türkiye Emekliler Derneği (TÜED) Antalya Şubesi Başkanı İbrahim Tezcan, sokağa çıkma yasaklarının bir an evvel kaldırılması gerektiğini belirtiyor. Akdeniz Gerçek'e konuşan Tezcan, hükümetin emekliyi enflasyon karşısında nasıl yalnız bıraktığının ayrıntılarını paylaştı.

"Koronavirüsle mücadelede günahın hepsini bize yüklediler; otobüsler yasak, tramvaylar yasak" diyen TÜED Antalya Şubesi Başkanı İbrahim Tezcan, 10.00 ile 13.00 arasında sokağa çıkmak serbest denilmesine karşın Kepez'de oturan emeklilerin merkezde işi varsa gelemediğini ve taksi tutacak paralarının da olmadığını belirtti.

TEZCAN: "Emekli yalnız bırakıldı"

Tezcan, haftasonu yaşlı insanlara sokağa çıkma serbestisi tanınmasını talep ederken, "Bu insanlar evde oturma kaskaları eridi, bir çoğu hastalandı. Doktordan randevu alamıyorsunuz. Aile hekimine gidiyorsunuz, 'aman yaklaşma' diyerek gözünüle uzaktan muayene edip, ilaç yazıp gönderiyor" emeklilerin sorunlarına dair önemli ifadelerde bulundu. Tezcan, "Emekliler zaten çok düşük maaş alıyorlar, bir de gelinlerine, torunlarına, çocuklarına baktıkları zaman bu insanların nasıl psikolojileri bozulmasın?" dedi.

Türkiye Emekliler Derneği Antalya Şube Başkanımız İbrahim Tezcan şöyle konuştu: "Hepimizin psikolojisi bozuk. Bize yapılan zam daha elimize ulaşmadan enflasyon ve tüketim ürünlerine uygulanan zamlar ile fazlasıyla geri alındı zaten. Yüzde 8.75 nedir? Emekli enflasyon karşısında yalnız bırakıldı. Türkiye'de ekonomik olarak en büyük sıkıntıyı işsiz kalanlar ve emekliler yaşıyor.

Eskiden kimi günlük hamallığa gidiyordu, kimi simit satıyordu; 65 yaş ve üzerine yasak gelmesiyle birlikte bunların hepsi kesildi. Sıkıntımız büyük. 1999 yılında çıkan 4447 sayılı kanuna bağlı Kat Sayı ve göstergiyi düşürdüler. Biz o günkü gösterge ve kat sayıdan bugünkü maaşımızı istiyoruz."

KARTAL ŞUBEMİZDEN İKİ ÖNEMLİ SAĞLIK ANLAŞMASI

Kartal Şube Başkanlığımız ilçelerinde sağlık hizmeti sunan kuruluşlarla sürdürdüğü indirim protokolleri çalışmalarını kapsamında iki değerli sağlık kuruluşuyla anlaşma imzaladı.

Konuya ilişkin bir değerlendirme yapan TÜED Eğitim Sekreterimiz ve Kartal Şube Başkanımız Arif Yıldız EMSEY HOSPITAL ve SAYGI HASTANESİ ile yaptığımız anlaşmalarla üyelerimize kaliteli sağlık hizmetlerini indirimli olarak temin etme imkanı sağladık. EMSEY HOSPITAL'le yapılan protokol gereği üyelerimiz ve birinci derece yakınları ayakta ve yatarak tedavilerde (SGK katılım payı hariç) % 15 indirimden; doğum, sünnet, psikiyatri, psikoloji, diş ve dermo kozmetik bölümlerinden % 10 indirimden yararlanacaklar. Diğer taraftan Özel Saygı Hastanesi ile yapılan anlaşmayla da üyelerimizin ve birinci derece yakınlarının % 10 oranında indirim imkanından faydalanması sağlanmıştır” dedi.

ANTALYA ŞUBEMİZDEN SAĞLIĞA DESTEK

Antalya Şube Başkanlığımız illerinde hizmet veren RİCH HOSPITAL ile yaptığı sağlık anlaşmasıyla üyelerimize; muayene katılım paylarında % 20, laboratuvar ve radyolojik tetkiklerde % 25, tedavilerde (ameliyat, yatarak tedavi vb.) % 25 indirim imkanı sağladı.

Anlaşmaya ilişkin bir açıklama yapan Antalya Şube Başkanımız İbrahim Tezcan; üyelerinin sağlık için ayırdıkları bütçeye bir nebze olsa katkıda bulunmuş olmaktan büyük mutluluk duyduklarını ifade etti. Tezcan indirim anlaşmaları kapsamında birçok kuruluş ve firmayla görüşmelerinin sürdüğünü de ifade etti.

KARABÜK ŞUBEMİZDEN İNDİRİM ANLAŞMALARI

Karabük Şube Başkanlığımız illerinde hizmet veren NAR MARKET ile yaptığı protokolle üyelerimize % 5 indirim imkanı sağladı. Şubemiz ayrıca IŞIK AKARYAKIT firmasıyla yaptığı anlaşmayla motorinde ve benzinde % 5 imkanı sağladı. Anlaşmalara ilişkin bir açıklama yapan Şube Başkanımız Celal Bulut; “Üyelerimizin günlük ihtiyaç maddelerini temin için sıklıkla kullandıkları adreslerden biri olan Nar Market ile yaptığımız anlaşmayla bütçelere katkı sağlamış olduk. Diğer taraftan cuma pazarı petrol ofisi olarak bilinen Işık Akaryakıt firması ile yaptığımız anlaşmayla da akaryakıt alışverişlerinde % 5 indirim imkanı sağladık. Üyelerimize ve bu desteği sağlayan firmalarımıza hayırlı olsun” dedi.

ÖLÜM SİGORTASI EMEKLİLİK DOSYASI (I)

TÜED
TÜRKİYE
EMEKLİLER DERNEĞİ
ARAŞTIRMA BÜROSU

Uzun vadeli sigorta kolları arasında yer alan ölüm sigortası, geride kalan aile bireylerini koruyan bir sistem olarak tanımlanmaktadır. Ölüm sigortası ile ailenin korunması amaçlanmakta; sigortalının geçimini sağladığı geride kalan eş, çocuk ile birlikte ana ve babasına gelir ve aylık bağlanmaktadır. Çocukların erkek, kız veya malul durumlarına göre hak kazanma koşullarında ve yapılan ödemelerde farklılıklar olmaktadır.

Ölüm sigortasından; ölüm aylığı, ölüm toptan ödemesi, evlenme ödeneği ve cenaze ödeneği yardımları yapılmaktadır.

Ölüm Aylığına Hak Kazanma Koşulları

2008/Ekim aybaşından önce ölen 4/1-(a) ve 4/1-(b) kapsamındaki sigortalıların hak sahiplerine gelir veya aylık bağlanmasında, sigortalıya ilişkin koşulların tespitinde ölüm tarihindeki Kanun hükümleri uygulanacağı öngörülmüştür.

5510 sayılı Kanuna göre, ölüm aylığından yararlanmada sigortalıya ilişkin koşullar 32. maddede, hak sahiplerine ilişkin koşullar ise 34. maddede düzenlenmiştir.

5510 sayılı Kanunun geçici 1. maddesinin ikinci fıkrasında, önceki dönemlerde bağlanmış olan gelir ve aylıkların yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümleri göre ödenmesine devam edileceği hüküm altına alınmıştır.

5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden sonra ölen sigortalıların hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanabilmesi için iki kriter bakılmaktadır. 1 Ekim 2008 tarihinden önce ölen sigortalıların 900 gün hesabında borçlanılan tüm süreler dikkate alınırken, 1 Ekim 2008 tarihinden sonra ölen sigortalıların 900 prim hesabında borçlanmaların dikkate alınmaması, eşitsizliği öngören bir uygulamaya dönüşmüştür.

Kendi nam ve hesabına (4/b li) çalışan sigortalıların hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanabilmesi için ölen sigortalıların 1800 gün prim ile birlikte genel sağlık sigortası primi dâhil, prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması şartı aranıyor.

Ölüm sigortasından yararlanmada Emekli Sandığı'nın uygulamasında 3600 gün prim ödeme koşulu aranırken, 1 Ekim 2008 sonrasında ilk defa sigortalı olanlar için 5510 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı öngörülmüştür.

Eşe Ölüm Aylığı Bağlanma Kriteri

Eşine aylık bağlanması için, ölüm tarihinde sigortalının eşi ile yasal evlilik bağı bulunması şarttır. Sigortalının dul eşine % 50 si; aylık bağlanmış çocuğu bulunmayan dul eşine ise Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaması veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olması halinde % 75'i oranında aylık bağlanmaktadır.

Çocuklara Aylık Bağlanma Kriteri

Ölen sigortalının çocuklarına aylık bağlanabilmesi için çocukların cinsiyeti, yaşı, malul olup olmaması, öğrenim durumu ve medeni hali gibi kısıtlar aranmaktadır.

Kız çocukların, kendi sigortalılıkları nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olması, evli olmamaları veya evli olmakla birlikte sonradan

boşanmış veya dul kalmış olmaları şarttır. Kız çocuklarına ölüm aylığı bağlanabilmesi için herhangi bir yaş ya da öğrenim durumu şartı bulunmamaktadır.

Öğrencilerin Yetim Aylıkları Kesilmiyor

7103 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanuna eklenen geçici 74. madde ile 27.3.2018 tarihinden geçerli olmak üzere, gelir veya aylık bağlanan hak sahibi çocuklardan 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yükseköğrenim görmesi halinde 25 yaşını doldurmayanların 4/1-(a) kapsamında sigortalı sayılmalarının, ödenmekte olan gelir ve aylıklarının kesilmemesi öngörülmüştür. Böylece, ölüm aylığı alan hak sahibi çocukların 27.3.2018 tarihinden sonra hizmet akdine tabi çalışmaları halinde Kanunda belirtilen öğrencilik nitelikleri devam ettiği sürece, yaş koşulları oluşana kadar aylıklarının ödenmesine devam edilecek olması, öğrencileri koruyan ve ek gelir elde etmelerine imkan veren bir değişiklik olmuştur.

Kurum Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az % 60 oranında yitirdiği tespit edilen erkek çocukların evli olup olmadığına, yaşına veya cinsiyetine bakılmaksızın ölüm aylığı bağlanmaktadır.

HAK SAHİPLERİNE BAĞLANAN AYLIKLARDA EŞİTLİK OLMALI

Genel Kural olarak, SSK ve Bağ-Kur'da çocuklara yüzde 25 yetim aylığı bağlanmakta, aylık alan sayısına ve statülere göre de farklı oranlar ve gelirler uygulanmaktadır. İşe giriş tarihleri ve yürürlükte olan kanun hükümlerine göre ölen sigortalının geride kalan hak sahiplerine bağlanan gelir ve aylıklarda farklılıkların olması, norm ve standart birliğine aykırı olan bir hesaplama sistemine dönüşmüştür. Yalnızca 2000 döneminde 4447 sayılı Kanuna göre çalışan ve ölen bir sigortalının hak sahiplerine daha az gelir ve aylık bağlanması, itirazları da beraberinde getirmektedir. Prim ödeme gün sayıları eşit bile olsa, farklı kanun dönemlerinde çalışıldığından ödenen aylıklar farklı olmaktadır. Bu hesaplama sisteminin düzeltilmesi ve eşitliğin sağlanması gerekmektedir.

Emekli Sandığı Kanunu'nda ise, eşe, çocuklara, ana ve babaya bağlanan aylıkların oranı ve seviyesi daha yüksek olmaktadır.

Anne ve Babaya Aylık Bağlanma Kriteri

Anne ve/veya babaya aylık bağlanabilmesi için de bir takım kısıtlar mevcuttur. Öncelikle anne ve/veya baba 65 yaşın altında ise, ölen sigortalının hak sahibi eş ve çocuklarından geriye artan hisse ile birlikte anne ve/veya babanın her türlü kazanç ve irattan elde etmiş oldukları gelirleri asgari ücretin net tutarından az olmasına bakılır. Yine anne ve/veya babaya ölen çocuklarından ölüm aylığı bağlanabilmesi için, diğer çocuklarından hak kazanılan gelir/aylıklar hariç olmak üzere, gelir ve/veya aylık bağlanmamış olması da şarttır.

Anne ve/veya baba 65 yaşın üstünde ise, yukarıda belirtilen şartları taşıyıcıları halinde ölen sigortalının hak sahibi eş ve çocuklarından geriye artan hisseye bakılmamakta, artan hisse olmasa bile ölüm aylığı bağlanmaktadır.

GELİR VE AYLIKLARIN BİRLEŞMESİ

Gelir ve aylıkların birleşmesi, sigortalılık başlangıcı ve ölüm tarihlerine, statü farklılıklarına göre değişmektedir. 5510 sayılı Kanunun 54 üncü maddesinde ise, birden fazla dosyadan gelir/aylık veya gelir ve aylığa hak kazanılması durumunda, gelir ve aylıkların tek veya iki dosyadan, tam veya yarım olarak ne şekilde ödeneceği belirlenmiş olup, bir kişide ikiden fazla gelir veya aylık birleştiği takdirde, bu gelir ve aylıklardan en fazla ödemeye imkan veren iki dosya üzerinden gelir veya aylık bağlanacağı, diğer dosya veya dosyalardaki gelir ve aylık haklarının durum değişikliği veya diğer bir dosyadan gelir veya aylığa hak kazanıldığı tarihe kadar düşeceği öngörülmüştür.

5510 sayılı Kanuna göre; gelir-gelir, aylık-aylık ile gelir-aylıkların birleşmesi halinde, bu gelir ve aylıkların ne şekilde ödeneceği belirlenmiştir.

Prim ödeme gün sayıları eşit bile olsa, farklı kanun dönemlerinde çalışıldığından ödenen aylıklar farklı olmaktadır. Bu hesaplama sisteminin düzeltilmesi ve eşitliğin sağlanması gerekmektedir...

Aylık – Aylık ve Gelir -Aylıkların Birleşmesi		
Aylık Sahibi	Aynı Sigorta Kolu (Aylık)	Farklı Sigorta Kolu (Gelir/Aylık)
Hem malullük hem de yaşlılık aylığına hak kazanılması,	Yüksek olan aylık, eşit ise yaşlılık aylığı bağlanır.	Malullük, yaşlılık, ölüm sigortaları ve vazife malullüğü ile iş kazası ve meslek hastalığı sigortasından hak kazanılan aylık ve gelirler birleşirse, sigortalıya veya hak sahibine bu aylık veya gelirlerden yüksek olanın tamamı, az olanın yarısı, eşitliği halinde ise iş kazası ve meslek hastalığından bağlanan gelirin tümü, malullük, vazife malullüğü veya yaşlılık aylığının yarısı bağlanır.
Malullük, vazife malullüğü veya yaşlılık aylığı ile birlikte, ölen eşinden dolayı da aylığa hak kazanılması,	Her iki aylık tamdan bağlanır.	
Ana ve babasından ayrı ayrı aylığa hak kazanan çocuklar,	Yüksek olan aylığın tamamı, az olan aylığın yarısı,	
Birden fazla çocuğundan aylığa hak kazanan ana ve babaya	En fazla ödemeye imkan veren ilk iki dosyadan yüksek olan aylığın tamamı, düşük olan aylığın yarısı,	
Hem eşinden, hem de ana ve/veya babasından ölüm aylığına hak kazananlara,	Tercihine göre eşinden ya da ana ve/veya babasından bağlanacak aylığı,	
Hem vazife malullüğüne hem de malullük aylığına hak kazananlara	Bu aylıklardan yüksek olanı, aylıkları eşitse yalnızca vazife malullüğü aylığı,	
Hem vazife malullüğü hem de yaşlılık aylığına hak kazananlara,	Bu aylıkların her ikisi,	

Eğitim-İş, Bafra Şubemizi Ziyaret Etti...

Eğitim İş MYK üyesi Genel Eğitim Sekreteri Suat Özkolay, Eğitim İş Samsun Şube Başkanı Onur Gündüz ve Eğitim İş Bafra Temsilcilik Başkanı İlker İleri ile Türkiye Emekliler Derneği Bafra Şubemizi ziyaret ederek fikir alışverişinde bulundular.

Türkiye Emekliler Derneği Bafra Şube Başkanı Ünal Bandır ve yönetimi ziyaretten duyduğu memnuniyeti belirterek yapılan çalışmalar hakkında bilgi verdiler.

Eğitim İş MYK üyesi Genel Eğitim Sekreteri Suat Özkolay ise Türkiye Emekliler Derneği Bafra Şube Başkanı Ünal Bandır ve yönetimine çalışmalarında başarılar diledikten sonra açıklamada bulundu.

Özkolay yaptığı açıklamada, "Türkiye Emekliler Derneği Bafra Şubemizi ziyaret ederek eğitimin, emekçinin ve ahlak sınırının altında bir maaşla yaşamaya mahkum edilen emeklilerimizin sorunları ve çözümleri üzerine fikir alışverişinde bulunarak gündemi değerlendirdik. Nazik ev sahiplikleri için başta başkanımız Ünal Bandır ve yönetim

kurulu üyelerine çok teşekkür ederiz. Ulu önder Atatürk'ün "Bir milletin yaşlı vatandaşlarına ve emeklilerine karşı tutumu o milletin yaşama kudretinin en önemli kıstasıdır" diyerek ifade ettiği, hayatlarının en verimli ve dinamik çağlarını devletine, milletine hizmet ederek geçiren emeklilerimizin, emeklilik döneminde sağlıklı, huzurlu, refah içinde bir hayat sürmeleri en büyük isteğimizdir. Emekliliği; yaş almak, yaşlanmak ve bir kenara çekilmek olarak görmüyoruz. Bu yüzden emeklilerimiz, Türkiye sevdası ile çalışan, canlarını feda eden kardeşlerimiz büyük bir takdiri ve saygıyı hak etmektedir." diyerek sözlerini tamamladı.

Ahmet EGE, Emeklinin Beklentilerini ve Sorunlarını Afyon Postası TV'ye Anlattı

Türkiye Emekliler Derneği Afyon Şube Başkanı Ahmet Ege, Afyon Postası televizyon kanalında emeklilerin taleplerini ve sorunlarını değerlendirdi. Emekli aylıklarında giderek kayıpların arttığına dikkat çeken Ege, taban emekli aylığın asgari ücret seviyesine yükseltilmesini talep etti.

Anayasamıza göre, devletin yükümlülüğünde olan kamu sağlık hizmetlerinin ücretsiz olmasını ve emeklilerden de katkı payının alınmamasını belirten Ege, bayramlarda ödenen ikramiyelerin en az aylık ödemesi olan 1.500 TL'ye yükseltilmesini, emekli aylıklarında oluşan eşitsizliklerin intibak yapılarak düzeltilmesini ve insanca yaşamaya yetecek bir aylığın ödenmesini istedi.

Koronavirüs döneminde gıda, temizlik, doğalgaz, elektrik ve su giderlerinin arttığını ve emeklilerin ödeme gücünü aştığını söyleyen Ege, bu harcama gruplarından olan doğalgaz, su ve elektrik ödemelerinde emeklilerimize indirim yapılmasını durumunda önemli bir destek olacağını ifade etti.

2000 öncesi dönemde olduğu gibi, emeklilerimize yakacak yardımı yapılmasının da bir ihtiyaç haline geldiğini açıklayan Ege, "Emeklisi mutlu bir ülkede yaşamak istiyoruz" dedi.

BAKIRKÖY ŞUBEMİZDEN SAĞLIK ANLAŞMASI

Bakırköy Şube Başkanlığımız, Bakırköy İşitme Cihazları Satış ve Uygulama Merkezi ile bir anlaşma yaparak üyelerimizin, sunulan ürün ve hizmetlerden indirimli olarak yararlanmasını sağladı. Konuya ilişkin bir açıklama yapan Bakırköy Şube Başkanımız Erol Sinanoğulları; "Yapılan bu anlaşmayla üyelerimiz işitme cihazlarında % 25, işitme testlerinde % 20, pil satışlarında % 5 ve bütün odyolojik tetkiklerde % 20 indirim imkanından faydalanacaklar. Firma yetkililerine teşekkürlerimizi sunuyoruz" dedi.

NAMIK TAN CANLI YAYINDA SOSYAL GÜVENLİK HAKLARINI ANLATTI:

“İNTİBAK, EMEKLİNİN EN ACİL TALEBİ...”

TV 5 Televizyonu'nun, “Emek ve Tarım” programına katılan Araştırma Müdürümüz Namık Tan, emeklilerimizin ve çalışma hayatının sorunlarını değerlendirdi. Program yapımcısı ve sunucusu Saadetin İnan'ın sorularını da yanıtlayan Tan, emekli aylıklarındaki kayıpların intibak yapılarak çözümü gerektiğini ifade etti.

Diğer taraftan; Kanal B Televizyonu'nun, “Günce” programında sosyal güvenlik haklarını, kısa çalışma ve ücretsiz izin uygulamalarını anlatan, Araştırma Müdürümüz Namık TAN, emekli aylıklarının iyileştirilmesi ve istihdamın korunması için daha geniş destek programının uygulanmasının önemine dikkat çekti. Tan, program sunucusu Seval Yıldırım'ın sorularını da ayrıntılı olarak yanıtladı.

ELAZIĞ ŞUBEMİZDEN SAĞLIK PROTOKOLÜ

Elazığ Şube Başkanlığımız, hizmete yeni başlayan MEDILINE HASTANESİ ile sağlıkta indirim protokolü imzaladı. Yapılan anlaşmayla üyelerinin sağlık hizmetlerine indirimli olarak erişebileceklerini ifade eden Şube Başkanımız Vedat Gür; "İmzalanan protokolle muayene ve tetkiklerde yüzde 20 indirim sağlandı. Bu imkandan yararlanmak isteyen üyelerimiz dernek kimlik kartlarını göstererek indirimlerden faydalanabilirler" dedi.

MANİSA ŞUBEMİZDEN İNDİRİM ANLAŞMASI

Manisa Şube Başkanlığımız illerinde hizmet veren BEST LIFE İşitme Cihazları satış ve uygulama Merkezi ile indirim anlaşması imzaladı. Manisa Şube Başkanımız Mehmet Akkoyun yaptığı açıklamada; “Yapılan anlaşmayla, işitme testi yaptıran üyelerimize ve birinci derece yakınlarına, işitme cihazı alımlarında % 30 indirim sağlanmış oldu. Ayrıca üyelerimize ücretsiz işitme cihazı denemesi de yapılacak. Firma, işitme cihazı alan üyelerimizden 5 yıl boyunca işitme testi ve iç uyarılma ücreti almayacak. Üyelerimize ve bu hizmeti sunan firmamıza hayırlı ve uğurlu olsun” dedi.

YENİMAHALLE ŞUBEMİZDEN İNDİRİM ANLAŞMASI

Yenimahalle Şube Başkanlığımız Buse Aydınlatma firması ile yaptığı anlaşmayla üyelerimize; avizelerde % 50, diğer çevre ve aydınlatma hizmetlerinde ise % 30 indirim imkanı sağladı. Yenimahalle Şube Başkanımız Ayla Işık yaptığı açıklamada; “üyelerimizin bütçelerine her alanda ve her sektörde destek sağlayabilmek için birçok firmayla görüşmeler yapıyoruz. Bu bağlamda bizlere ciddi bir indirim imkanı sağlayan Buse Aydınlatma firmasına teşekkürlerimizi sunarız” dedi.

NAZILLI ŞUBEMİZDEN AKARYAKIT ANLAŞMASI

Nazilli Şube Başkanlığımız ilçelerinde hizmet veren ÖZAYDIN PETROL ile yaptığı anlaşmayla mazot benzin ve LPG de % 5 indirim imkanı sağladı. Nazilli Şube Başkanımız Faruk Baştepe anlaşmaya ilişkin yaptığı açıklamada; “Üyelerimizin bütçesine küçükte olsa bir katkı sağlayacak indirim anlaşmaları için yoğun gayret sarfediyoruz. Bu kapsamda akaryakıt ürünlerinde yaptığı indirimle bizlere katkı sağlayan Özaydın Petrol firması yetkililerine de üyelerimiz adına teşekkür ediyoruz” dedi.

COVID-19: İSPANYA

Krizin başlangıcından itibaren, İspanyol hükümeti işverenlere, ekonomik sektöre (özellikle kilitlenmelerden doğrudan etkilenenler) ve çalışan sayısına (50'den az veya daha fazla çalışan) göre sosyal güvenlik katkı paylarının ödenmesi için farklı muafiyetler tanıdı. Zaman içindeki değişiklikler, tüm çalışanlarının geçici izinli olduğu işletmeler için uygun hale getirildi. Bu değişiklikler yeni bir "geçici" istihdam yönetmeliğinin getirilmesi ve geçici olarak uygulanmasını içermektedir. İkinci COVID-19 dalgası Eylül 2020'nin sonlarında Avrupa'ya ulaştığında, İspanya, 50'ye kadar çalışanı olan doğrudan etkilenen işletmelerin 31 Ocak 2021'e kadar sosyal güvenlik primi ödemekten muaf tutulduğunu duyurdu. Ocak 2021'de ise kilitlemenin yeniden başlatılması nedeniyle, 50'den az çalışanı olan doğrudan etkilenen işletmeler için yüzde 100'e varan daha yüksek bir muafiyet oranıyla, tedbirleri Mayıs 2021'e kadar uzatıldı.

COVID-19: FRANSA

İspanya ve diğer ülkelerde olduğu gibi, Fransa ikinci dalga sırasında daha yüksek sosyal güvenlik katkı payı muafiyeti oranlarıyla en çok etkilenen işletmeleri destekliyor. Ekim 2020'den bu yana, turizm, oteller, yemek hizmetleri, spor tesisleri, kültür sektörü, hava taşımacılığı ve etkinlik hizmetleri gibi kilitlenme nedeniyle halkı ağırlaması yasaklanan işletmelerin durumlarına göre tam veya kısmi muafiyetler sağlandı.

COVID-19: İSVİÇRE

Çoğu durumda, katkı ödemelerini ertelemeyi tercih eden işverenler, faizsiz taksitlerle geri ödeme yapabilmektedir. 6 aya kadar olan katkı ödemelerinin ertelenmesinin faizsiz olduğu İsviçre'de durum böyledir. Ulusal sosyal güvenlik programına olan borçların başlangıçta dondurulması bir ay süreyle yürürlükteydi. Toplam ücret ödemelerinin düştüğü durumlarda (örneğin işten çıkarmalar nedeniyle), sosyal güvenlik idaresine bilgi verilerek işverenin katkı payları ayarlanmaktadır.

COVID-19'LA MÜCADELE SÜRECİNDE, ÜLKEMİZDE YAŞANAN GELİŞMELER

KISA ÇALIŞMA ÖDENEĞİNİN SÜRESİ 31.03.2021 TARİHİNE KADAR UZATILDI

Cumhurbaşkanlığı Kararıyla, koronavirüs (Covid-19) nedeniyle dışsal etkilerden kaynaklanan dönemsel durumlar kapsamındaki zorlayıcı sebep gerekçesiyle kısa çalışma uygulanan işyerleri için kısa çalışma ödeneğinin süresinin 2021 Mart ayı sonuna kadar uzatılmasına, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun geçici 23. maddesi gereğince karar verilmiştir. İşçi konfederasyonları, kısa çalışma uygulamasının devam etmesini talep etmektedir.

Kısa çalışma ödeneğinin verildiği sürelerle ilişkin emeklilik primlerinin yatırılması, sosyal güvenlik hakkının korunması bakımından büyük bir destek olacaktır. Bu yönde kanun değişikliğine gidilmelidir. Çalışanların beklentisi de bu yöndedir.

BES FONLARI 170 MİLYAR LİRAYI AŞTI

Bireysel Emeklilik Sistemi'ne getirilen yüzde 25 destekle birlikte katılımcı sayısı hızlı bir şekilde artmaya başladı. 2020 yılı sonu itibarıyla Bireysel Emeklilik Sistemi'nde (BES) katılımcıların fon tutarı ile devlet katkısı fon tutarının toplam büyüklüğü 158 milyar 347 milyon lirayı, otomatik katılımdaki (OKS) toplam fon büyüklüğü ise 11 milyar 787 milyon liraya, sistemin toplam büyüklüğü 2020 sonu itibarıyla 170 milyar 134 milyon liraya yükselmiştir.

31 Aralık 2020 itibarıyla sistemdeki katılımcı sayısı 6 milyon 900 bin 565 kişiye ulaşmıştır. Otomatik Katılım Sistemi'ndeki (OKS) 5 milyon 724 bin 81 çalışanın biriktirdiği 11 milyar 304 milyon liralık fon tutarının ise 4 milyar 212 milyon lirası faizli, 7 milyar lirası faizsiz fonlarda yer alıyor.

31 Aralık 2020 itibarıyla BES ve OKS katılımcılarının toplam sayısı 13 milyona yaklaşırken, sistemden emekli olanların sayısı 137 bin 676 oldu. Bu yönüyle değerlendirildiğinde, BES'ten emekli olma yerine birikimlerin topluca alınması tercih edilmektedir.

AYRILIK ZORMUŞ

*Dünyanın en tatlı, güzel meyvesi
Bütün insanların düşü, hevesi
İlaçmış ruhuma o tatlı sesi
Evlattan ayrılmak kormuş ah dostum*

*Kanadım kırıldı, yüreğim darda
Kapılar kapandı, ruhum firarda
Sen gittin gideli yüreğim zarda
Anadan ayrılmak zormuş ah dostum*

*Yıkılan dağımsın, arkam uçurum
Elem tezgâhında keder dokurum
Seninle dünyaya meydan okurum
Babadan ayrılmak harmış ah dostum*

*Sevda yüklü gemi demir alınca
Hasreti tadarsın yalnız kalınca
Vakit gelip vade tamam olunca
Canandan ayrılmak varmış ah dostum*

*Özger dost usanmaz, derdini dinler
Dostsuz yürek ah çekerek iniler
Dost ile bir başka toylar düğünler
Sırdaştan ayrılmak narmış ah dostum*

**Fatma Özger Bilgiç
Tarsus Şube Üyemiz**

1970 - 2020

TÜED TARİHİNDEN SAYFALAR -XII-

2. OLAĞAN GENEL KURUL SONRASI GELİŞMELER

HEPER'den Kıdem Tazminatı Fonu Çıkışı...

TİEC'in 2. Olağan Genel Kurulu'nun ardından, Kurucu Genel Başkan Sadi Heper'den peş peşe ilginç çıkışlar gelir. Bunlardan birisi de çalışanların kıdem tazminatlarını ilgilendirmektedir. Heper, Milliyet Gazetesi'nin 5 Nisan 1974 tarihli nüshasında yer alan "Milliyet'e Mektup" başlıklı köşede yayınlanan mektubunda konuya ilişkin olarak şunları söyler:

"1475 Sayılı İş Kanunu'nun 14. maddesine göre, bir işyerinde 3 yıllık hizmet süresini doldurmuş olup, belirli şartlarla hizmet akdi feshedilen işçilere toplu iş sözleşmeleriyle özel hükümler getirilmemiş ise, her tam hizmet yılı için 15 günlük yevmiyesi tutarındaki kıdem tazminatı, işveren tarafından kendisine ödenmektedir. Hükümet programında bu 15 günlük yevmiye tutarı kıdem tazminatının 30 güne yükseltileceği belirtildikten sonra, özel teşebbüs sahibi bazı işverenlerin, bugünkü duruma nazaran iki misli ödemek zorunda kalacakları kıdem tazminatı sebebiyle, iş sermayesinin büyük ölçüde kayba uğrayacağından endişelenerek infial gösterdiklerini ve

bazı yollara saptıklarını basından öğrenmekteyiz. İşçiye, görevinden ayrılırken topluca bir para ödemekte güçlük çektiği anlaşılan işverenin, bu parayı her ay ufak meblağlar halinde belirli bir kuruluşa yatırmasının

kolaylık sağlayacağı kanısındayım. Bu kuruluş, Sosyal Sigortalar Kurumu olabilir. Kıdem tazminatı miktarı her tam hizmet yılı için 30 günlük ücret tutarı olarak tespit edildiğine göre; işveren, müessesesinde çalıştırdığı her işçi için 30 günlük ücret tutarlarının 12'de 1'ini kolaylıkla ve ağır bir mali külfete maruz kalmadan, SSK'da açılacak Kıdem Tazminatları Fonu'na yatırmayı, bu önemli meselenin kökten halledileceğine inanmaktayım.

Bu suretle; zaman zaman işyeri değiştirme durumunda olan işçinin de, belirli şartlar ve hizmet süresi sonunda iktisap edeceği kıdem tazminatından da hiçbir kaybı olmayacak, değişik müesseselerde geçen sigortalı hizmet süresine paralel olarak biriken kıdem tazminatı da, SSK tarafından topluca kendisine ödenmiş olacağından, işçinin ve işverenin mağduriyetine mahal verilmeyecektir."

Heper, gündeme getirdiği bu

Mehmet Emin TANGÖREN
TÜED Basın Danışmanı

tuedbasin@gmail.com

emeklinin gündemi

önerisiyle; 15 günden 30 güne çıkarılacak olan kıdeme esas gün sayısının, işverenleri ürküteceği ve bu tutarları ödememek için çeşitli yollara başvurabileceklerini hesap ederek, işçinin kıdem tazminatının güvence altına alınmasının sağlanmasını talep etmektedir. Heper'in bu görüşü uzun süre gündemde kalsa da, sendikaların bu konuya gereken ilgiyi göstermediği de görülmüş hatta ilerleyen yıllarda sendikalar bu görüşü, kıdem tazminatına yapılan bir saldırı olarak algılamıştır.

HEPER'den, Emekliye İkramiye Talebi de Gelir...

Kurucu Genel Başkan Sadi Heper, Sosyal Sigortalar Kurumu'nun, hükümetin politikalarına ayak uyduramadığına vurgu yaparak, emekliler arasında eşitlik sağlanmasını ister. Heper, verdiği demeçte, İşçi emeklilerine yılda bir maaş tutarında ikramiye ödenmesini talep eder. 1974 yılında yapılan büyük kongredeki konuşmasında, emeklilerin banka önlerinde büyük sıkıntılar çektiğine vurgu yapmış olan Heper, sorunun çözülmesi için emekli ödemelerinin Ziraat Bankası dışındaki diğer bankalarca da yapılmasını istemiştir. Heper'in bu talebine yanıt; 13 Haziran 1976 tarihinde dönemin Sosyal Güvenlik Bakanı Ahmet Mahir Ablum'dan gelir. 14 Haziran 1976 tarihli Milliyet Gazetesi'nde yayınlanan beyanatına göre Bakan Ablum, şöyle der;

"Aylıkların tüm devlet bankalarından alınabilme sorunu halledilecek. Çek ve posta havalesi ile de emekli maaşlarının ödenmesi konusunda, Sosyal Sigortalar Kurumu'na talimat verildi."

05.04.1974, Milliyet, Sayfa 5

Milliyet'e mektup

KIDEM TAZMİNATI HER AY YATIRILMALI

1475 Sayılı İş Kanununun 14. maddesine göre, bir işyerinde 3 yıllık hizmet süresini doldurmuş olup, belirli şartlarla hizmet akdi feshedilen işçilere toplu-ış sözleşmeleriyle özel hükümler getirilmemiş ise, her tam hizmet yılı için 15 günlük yevmiyesi tutarındaki kıdem tazminatı işveren tara-

findan kendisine ödenmektedir.

Hükümet programında bu 15 günlük yevmiye tutarı kıdem tazminatının 30 güne yükseltileceği belirtildikten sonra, özel teşebbüs sahibi bazı işverenlerin, bugünkü duruma nazaran iki misli ödemek zorunda kalacakları kıdem tazminatı sebebiyle, iş sermayesinin büyük ölçüde kayba uğrayacağından endişelenerek infial gösterdiklerini ve bazı yollara saptıklarını basından öğrenmekteyiz.

ANIT KABİR
VANINDAKİ

DERT
KİTAPÇIĞI

AVRUPA'DA COVID-19 VE SOSYAL GÜVENLİK

COVID-19'un ikinci dalgasına yanıt verme amacıyla daha geniş ekonomik teşvik paketlerin bir parçası olarak hükümetler, sosyal güvenlik katkı paylarının tahsil edilmesini geçici olarak ertelemeye veya bazı nüfus gruplarının katkı ödemelerinden muaf tutmaya veya azaltmaya devam ediyor. Bugüne kadar 68 ülke, bu önlemlerden en az birini uygulamaya koymuştur.

Bu önlemler işverenler ve çalışanlar için geçici bir rahatlama sağlarken, aynı zamanda sosyal güvenlik kurumlarının faaliyetleri ve mali sürdürülebilirliği üzerinde baskı oluşturmaktadır. Mart 2020'de, bir ISSA raporu, bu önlemlerin uygulanmasına ilişkin belirli ülke örneklerine atıfta bulunmuştur.

Bu yazı, kilitlemelerin yeniden başlatılması ve ekonomilerin ikinci kez fiilen durma noktasına gelmesi gibi çeşitli ayarlamalar da dâhil olmak üzere, 2020'nin başlarından bu yana bu önlemlerin gelişimini sunmaktadır.

Avrupa'daki İkinci Dalgadan Sonraki Düzenlemeler

Krizin başlangıcından bu yana sosyal güvenlik primlerine ilişkin üç ana önlem aşağıdakilerin birleşiminden oluşmaktadır:

- 1- Katkıların azaltılması;
- 2- Katkı paylarının ödenmesinin ertelenmesi ve
- 3- Katkı yükümlülüklerinden muafiyet.

Avrupa'da 2020'nin sonlarında ikinci dalga başladıktan sonra bu önlemler ayarlandı ve iyileştirildi ve bir kez daha geliştirildi.

Sosyal güvenlik primlerinin azaltılması ve yeniden hesaplanması:

- Krize (veya ekonomik sektöre) maruz kalma derecesine ve çalışan sayısına göre işletmeler için katkı azaltma seviyeleri;
- Kısa süreli çalışma politikalarıyla birleştirildiğinde muafiyetler de dâhil olmak üzere (sonraki geri ödemeler yoluyla) katkıların azaltılması;

- Belirli sosyal güvenlik kolları için katkı paylarının düşürülmesi,

Muafiyetler:

- İlk dalgadan sonra sınırlandırmanın kaldırılması önlemlerinin bir parçası olarak muafiyet seviyelerinin kademeli olarak azaltılması ve

- Daha cömert muafiyet önlemlerinin yeniden tanıtılması ve genişletilmesi (ikinci dalga sırasındaki kilitlemelerle birlikte).

Ertelemeler ve borç dondurma:

- Katkı payı ödemelerinin ertelenmesi için faiz (veya düşük faiz oranları) yoktur;

- Kısmi ödemeler dâhil olmak üzere taksitli ödemelerin planlanması ve

- Ödenmemiş sosyal güvenlik primleri üzerindeki cezaların geçici olarak dondurulması.

Avrupa'daki birçok ülke, COVID-19 krizi sırasında işletmeleri ve işçileri desteklemek için sosyal güvenlik katkılarıyla ilgili çeşitli geçici önlemler uygulamaktadır. 2020 yılında geliştirilen bu önlemler, krizin uzun vadeli doğası gereği, 2021 boyunca sürekli olarak uyarlanmaya devam ediyor. İşverenlerin ve işçilerin ekonomik yardım için kısa vadeli ihtiyaçları ile yeterli ve sürdürülebilir bir şekilde finanse edilen sosyal güvenlik planına kapsamında ihtiyaçların dengelenmesine yönelik zorluklarla baş çıkma çabaları, bu önlemlere ve ayarlamalara rehberlik etmektedir.

Pandeminin uzun süresinin neden olduğu ekonomik faaliyetteki aksama, sosyal güvenlik kurumları için ciddi zorluklar ortaya çıkarmaktadır. Bunların çoğu, hem kısa hem de

uzun vadede kurumun mali sağlığı üzerindeki etkisidir.

Önlemlere uygun şekilde uyulmasının sağlanması, kayıtlı istihdam kapsamı seviyelerini korumak için de gereklidir, bu da sosyal güvenlik kapsamı seviyelerini korumak anlamına gelir.

DÜNYA KAPSAYICI VE DAYANIKLI SOSYAL KORUMASİSTEMLERİNE DOĞRU GİDİYOR

Sosyal koruma sistemleri, COVID-19 krizinin sosyal, ekonomik ve sağlık üzerindeki etkilerini hafifletmek için en etkili araçlardan biri olmuştur. Dünya çapında hükümetler, mevcut programları genişletmek, uyarlamak, istihdamı korumak, yoksulluğu önlemek ve sağlıkla ilgili kısıtlamaları kolaylaştırmak ve yeni faydalar yaratmak için hızla harekete geçtiler. Sosyal güvenlik kurumları, hükümetlerden ve halktan gelen taleplere hızlı bir şekilde yanıt vermek için yenilikler yaparken, benzeri görülmemiş ve zor bir bağlamda mevcut ve yeni faydalar sağladılar.

Aşılama programları, dünya çapında birçok ülkede başlatılırken, 12 aydan fazla süredir dünyayı etkileyen bir krizden nihayet çıkmak için büyüyen bir umut oluştu. Aynı zamanda, dünyanın ne tür bir iyileşmeyi hedeflemesi gerektiği konusundaki tartışmalar da hızlanıyor.

Kriz sırasında sosyal korumanın küresel önemi, aynı zamanda belirgin hale gelen keskin koruma açıkları ve artan eşitsizlikler göz önüne alındığında, herkes için kapsayıcı ve dirençli sosyal koruma sistemleri inşa etmek, kurtarma stratejilerinin önemli bir bileşeni olmalıdır.

Sosyal koruma sistemleri, ekonomiyi istikrara kavuşturmak, istihdamı korumak, yaygın yoksulluğu önlemek ve sağlığı koruma önlemlerinin uygulanmasını kolaylaştırmak için en önemli araçlardan biri olmuştur.

ISSA Ülke Önlemleri Monitörü'nde yer alan 206 ülke ve bölgede 1.600'den fazla sosyal koruma önlemi incelendiğinde, aşağıdaki ana yaklaşımlar belirleniyor:

- Test ve tedavi dâhil olmak üzere sağlık hizmetlerine erişim sağlanması;

- Hastalık yardımlarının ve ücretli hastalık izninin kapsamının genişletilmesi;

- İşsizlik korumasının kapsamının / süresinin uzatılması;

- Kapsamın oluşturulması / genişletilmesi ve istihdamın korunmasına yönelik yardımların cömertliğini artırma;

- Sosyal güvenlik primlerinin ertelenmesi ve muaf tutulması dâhil olmak üzere katkı yükümlülüklerinin azaltılması;

- Sosyal yardım / asgari garantili gelir sağlanması;

COVID-19 krizinden sonra toparlanmayla ilgili küresel tartışma hızlandıkça, sosyal korumanın kilit rolü ve kriz sırasında ortaya çıkan koruma açıkları, gelecekte sosyal korumayı güçlendirmeye yönelik çalışmayı gerektiriyor. Sosyal güvenlik kurumlarının etkili sosyal koruma sistemlerini sağlamalı ve kurumsal kapasitelerin geliştirilmesi ve sürdürülmesine yatırım yapma ihtiyacını göz ardı edilmemelidir.

Namık TAN
TÜED
Araştırma Müdürü

SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU KÖŞESİ

AYIN YORUMU

SEYYANEN ZAM BEKLENTİSİ ARTIYOR...

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 55. maddesi, emekli aylıklarına altı aylık dönemler olarak tüfe oranına göre zam yapılacağını öngörmektedir. 2021 birinci altı ayda SSK ve BAĞ-KUR emekli aylıklarına yapılan yüzde 8,37 zam, ortalama olarak 175 TL artış ile sınırlı kalmıştır. Emekli aylıklarının dağılımına bakıldığında, 2000 TL'nin altında emekli aylığı alanların ağırlıkta olduğu dikkate alındığında, yüzdeleri zamlar emeklilerimizi koruyan bir sistem olarak görülmemektedir. İçinde bulunduğumuz kış aylarında yüklü miktarda doğalgaz, elektrik, su giderlerinin ödenmesinde zorluklar yaşanmıştır.

Konut giderleri olan doğalgaz, elektrik ve su giderleri kış aylarında ortalama olarak 600 TL'dir. Emekli aylıklarının üçte biri, konut giderlerine gitmektedir. Korona virüs salgını nedeniyle temizlik maddelerine yapılan zamlar, emeklilerimizin ödeme gücünü aşmıştır. Kısaca, 2020 yılı ve devamında emeklilerimizin zorunlu harcamalarında, TÜİK tarafından hesaplanan tüfe oranlarının iki katından fazla bir fiyat artışı yaşanmıştır. Tüfe oranlarına göre emekli aylıklarına yapılan artışlar, çarşı-pazar fiyatlarına göre yetersiz kaldığından, emekli aylıklarına SEYYANEN ZAM yapılması, EMEKLİLERDE bir beklentiye dönüşmüştür.

Siz Sorun... Biz Cevaplayalım...

SORU: 2012 yılında bir şirkette çalıştıktan sonra, Kasım 2014 tarihinde emekli oldum. 2 ay önce SGK'dan tarafıma bir belge geldi. Denetim sonucu bazı aylara ait sigortamın iptal edildiği ve emekli aylığımın kesilmesiyle birlikte bir de borç çıkarılmış. Beni suçlu göstermek doğru mu? Çalıştığım işyeri primleri ödemiş. Benim sorumlu tutulmamı kabul etmiyorum. Nereye başvurduğumda, cevap alamadım. 140 bin lirayı ödemem mümkün değil. Devlet emeklisine böylesine bir ceza kesmemeli. Eşim, iki çocuğum var ve çaresizim. 9 dönüm yerim var yarısı fındık bahçesi yarısı da mısırlık ve 400 kg fındık dışında bir gelirim yoktur. Okula giden çocuklarım var ben ne yaparım ne ederim Allah aşkına bana bir yardımcı olur ve yol gösterir misiniz?

CEVAP: **Yersiz Ödemelere Çözüm Getirilmeli:** Sizin gibi çok sayıda emekliye fiili çalışma olmadan ödenen primler yapılan denetimler sonucu iptal ediliyor. Şirketlerin paravan olması durumunda yatırılan primler geçersiz sayılıyor ve emekli aylıkları iptal ediliyor ve faizi ile birlikte yüklü borç çıkarılıyor.

SGK'nun emekli aylıklarının iptal eden kararlarını iki açıdan değerlendirmek gerekir.

1. İptal edilen primlerinizi, fındık bahçeniz olduğundan, ilçe tarım müdürlüğünden alacağınız belgeyi sigorta müdürlüğüne başvurarak ek 5 tarım sigortasından prim ödeyerek tamamlamanızı önerebiliriz. Bunun yanında iş bularak fiili çalışarak da eksik günlerinizi tamamlayarak yeniden emekli olduğunuzda borçlar, emekli aylığınızdan 1/4 oranı üzerinden kesilecektir.

2. Dava da açarak borçları iptal ettirme yoluna da gidebilirsiniz. Davanın sonucunu bilemeyiz.

SORU: Bağ-Kur'dan eşimden aylık almaktayım. Bununla birlikte, Emekli Sandığı'ndan babamdan yetim aylığı da almaktayım. Kendim de Bağ-Kur sigortalısı olarak aylığa hak kazandım. Üç aylığı birlikte almam mümkün mü?

CEVAP: **Üç Dosyadan Aylık Alma İmkanı da Var:** Sigorta mevzuatında eşinizin ve kendi aylığınızı almaya bir engel yoktur. Emekli Sandığı ise, diğer kurumlardan alınan aylıkları ve sigortalı çalışmalarını değerlendirmeye almadığından, babanız üzerinden almakta olduğunuz aylıkla birlikte üç aylığı birlikte alabilirsiniz.

SORU: Bugüne kadar ödemiş olduğum primlerin bir kısmı Tarım Bağ-Kur, bir kısmı ise, ek 5 tarım sigortası olarak gözükmektedir. İşe giriş tarihim 01.05.2008 olduğuna göre hangi statüden emekli olmamı önerirsiniz?

CEVAP: **4447 Sayılı Kanunla Getirilen Sigortalılık Süresi Kaldırılmalı:** 2000 sonrasında sigortalı olanlarda prim ödeme gün sayısı ve yaş farklı olarak belirlenmiştir. Tarım Bağ-Kur'da 9000 gün prim ödeme ve 60 yaş, 5400 gün prim ödenmişse ise 62 yaş koşulu aranmaktadır. Ek 5 sigortalılığı, 4/a SSK kapsamında değerlendirildiğinden, iki seçenek vardır. Birincisi, 7000 gün prim ödenmesi ve 60 yaş, ikincisi ise 25 yıl sigortalılık süresi ve 4500 ile birlikte 62 yaşında emekliliğe hak kazanılmaktadır. Ek 5 sigortalılığında 25 yıl sigortalılık süresi, geç emekli olmayı öngördüğünden, 5400 gün üzerinden Tarım Bağ-Kur'dan emekli olunması en doğru ve avantajlı seçenektir.

SORU: Emekli aylıklarına yapılan yüzde 8,37 zam ile emekli aylığıma 209 TL artış yapıldı. Bu artışla 6 ay nasıl geçineceğim? Markete gittiğimizde, en az 200 TL harcama yapıyoruz. Aldığımız ürünler de mutfak ve temizlik maddeleri. Ayda 4 kere markete gittiğimizde emekli aylığımızın önemli bir kısmı gıda ve temizlik için harcanıyor. Doğalgaz, elektrik ve su giderleri ile birlikte ayın sonunu getiremiyoruz? Yapılan zamlar ve intibak konusunda bir talebiniz var mı?

CEVAP: **Taban Emekli Aylığında Eşitlik Sağlanmalı:** SSK ve BAĞ-KUR'dan emekli olanların aylıklarında ciddi kayıplar var. Emekli Sandığı'nda ise 5510 sayılı Kanun hükümleri uygulanmadığından, aylıklar yetersiz olmakla birlikte eşitlik bulunmaktadır. SSK ve BAĞ-KUR'dan emekli olanların aylıklarında karma hesaplama sistemi uygulandığından, eşitsizliklere ve kayıplara çözüm getirilmelidir. SSK ve Bağ-Kur taban emekli aylığı 2000 öncesi dönem için bilinirken, 2000 sonrasında emekli olanların taban aylıkları serisi yayınlanmıyor. Emekli aylıklarındaki ciddi kayıplar nedeniyle, zorunlu ihtiyaçları karşılayacak gerçekçi bir taban aylık sistemi getirilmeli ve "asgari ücrete endekslenmelidir."

Yüzdeleri artışlar koruyucu bir artış sistemi olmadığı gibi, hesaplanması da tartışmalıdır. Emeklilerimiz harcamalarının en az yüzde 35'ini gıdaya ayırırken, 25,94 olarak dikkate almaktadır. TÜİK, hesaplamalarında madde ağırlıkları ve grupların payında emeklilerimizin harcamalarını değerlendirmelerde oranların payının düşük kalması, tüfe oranının da düşük kalmasına neden olmaktadır. Bu sistemle yapılan artışlar, emekli aylıklarına kayıp olarak yansımaktadır. Bu nedenle, seyyanen zam yapılması, aylık aralıklarına göre daha adil bir artış sistemi getirilmelidir.

İntibak, 2000 sonrası emeklilerimizin en büyük talebidir. Karma emekli aylığı hesaplama sistemi, aylıklarda ciddi kayıpları öngörmektedir. Bu nedenle, Türkiye Emekliler Derneği'nin birinci gündem maddesi olan intibakın yapılması için mücadelemiz sürmektedir.

11. KALKINMA PLANI KALKINMA SÜRECİNDE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI ÖZEL İHTİŞAS KOMİSYON RAPORU

Kamu ve özel sektör dışında üçüncü bir sektör oluşturan “Sivil Toplum Kuruluşları” toplumdaki çeşitli sorunları bağımsız olarak ele alıp kamuoyunu bilgilendirme ve aydınlatma görevi yapar, öneriler sunarlar. Ülkemizde kişi başına düşen sivil toplum kuruluşu sayısı gelişmiş ülkelere göre düşüktür. Bu durum gönüllü sayısını da etkilemektedir. Gelişmiş ülkelerin pek çoğunda STK'lar devletin finansman desteğinden yararlanmaktadırlar. 11. Kalkınma planı ile güçlü, çeşitli, çoğulu, sürdürülebilir bir sivil toplum için uygun ortamların oluşturulması ile sosyal ve ekonomik kalkınma süreçlerine toplumun tüm kesimlerinin dahi etkin katılımının sağlanması hedeflenmektedir. STK'lar toplumun talep ve beklentilerinin yerine getirilmesinde demokratik sürecin etkili işleminde, toplumda güven düzeyini artırmada farklı insanların bir araya gelerek ortak bir amaca hizmet etmesinde önemli rol oynayan kuruluşlardır.

Kalkınma planlarında STK'lara kalkınmanın önemli bir paydaşı olarak özel önem verilmiş birçok faaliyet ve hizmetin yürütülmesinde STK'ların rolü ve Kamu STK işbirliği vurgulanmıştır. STK'ların varlığı ve etkisi gelişmişliğin önemli bir göstergesi haline gelmiştir. STK'lar önemli bir istihdam sahası, sosyal refahın yükselmesinin önemli kurumları ve kültürel değerlerin korunması ile gelecek kuşaklara taşınmasının önemli merkezleridir. STK'ların işlevlerine ilişkin dört temel rol tanımlanmaktadır.

- a-Hizmet sunucu rolü
- b-Öncü rol
- c-Değer koruma rolü
- d-Savunuculuk rolü

Devletle işbirliği yanında STK'lar için yerel yönetimlerle işbirliği de önemlidir.

Ülkemizde STK'ların faaliyet sahalarında; Mesleki dayanışma, spor ve din hizmetleri öne çıkmaktadır. Güçlü bir tecrübe ve sağlam bir alt yapıya vardır. Stratejik Planlama süreçlerine STK'ların katılmalarının sağlanması ve katkılarının alınması gereklidir. Hazırlanacak mevzuatta STK'ların görüşlerinden faydalanılacaktır. Belediye Kanunu STK'ların karar alma mekanizmalarına katılımına önem verir. Belediye ve İl Özel İdaresi Kanununda STK'larla ortak hizmet ve projelerden bahsedilmektedir. Kent Konseyi ile ilgili Belediye Kanunundaki düzenlemede STK-Yerel yönetimler iş birliğinin yapısı ve işleyişi belirlenmiştir. Büyükşehir Belediye Kanununda belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde STK'larla işbirliği yapılması bir görev ve sorumluluk olarak yer almıştır. Katılım sürecinde olduğumuz AB, dinamik, çoğulu ve yetkin sivil topluma önem atfetmekle ve kamu ile STK'lar arasında yapıcı ilişkiler kurulmasının önemini kabul etmektedir. Türkiye'nin AB ile ilişkilerinde en önemli paydaşlardan birini STK'lar oluşturmaktadır.

26 Ağustos 2014 tarihinde yürürlüğe giren AB ülke strateji belgesinde sektör önceliği olarak kabul edilmiş sivil toplum sektörünün hedefi;

a- Kamu-sivil toplum diyalogunun güçlendirilmesi,
b- STK'lara yönelik yasal çerçevenin iyileştirilmesi,
c- STK'ların kapasitelerinin güçlendirilmesi ve
d- Sivil toplum diyalogunun geliştirilmesi şeklinde tanımlanmıştır. AB'nin sivil toplum sektörüne mali desteğinin genel hedefi demokratik yapıları ve süreçleri, temel hakları ve hukukun üstünlüğünü güçlendirmek, böylece AB entegrasyon sürecini desteklemektedir. Yasal, yapısal ve kültürel eksikliklerimizden kaynaklanan gönüllülük faaliyetlerinin gelişme göstermesi beklentilidir.

Türkiye'de STK'ların gelişmesi ve kalkınma sürecinin daha aktif paydaşları olmasında hukuki, mali, ekonomik sosyal idari ve mali sürdürülebilirliğinin önemli bir sorun olduğu gözlemlenmektedir. Toplumda güven düzeyinin düşük olması STK'ların mali desteğini, işbirliğini, üye ve gönüllü sayısının düşük olmasını etkilemektedir. Kamuoyunda STK'lara karşı mesafeli bir yaklaşım sergilenmeli STK'ların gelişmesini engellemektedir. Görünürlükleri ve bilinirlikleri, toplumsal kabulü düşük yapılarıdır. Doğrudan STK'lara ilişkin bütüncül ve demokratik bir yaklaşımla kapsama, hukuki statüleri, kurumsal yapıları, faaliyetleri, gönüllüleri, kamu kurumlarıyla ve diğer yapılarla ilişkileri, finansal kaynakları gibi hususları düzenleyen bir çerçeve yasaya ihtiyaç vardır. STK'ların kurumsallaşma düzeylerinin düşük kaldığı ve işlevlerinin sorunlu yönetim yapıları, yetersiz kaynaklar ile kopuk ilişkilerle gördükleri tespit edilmektedir. Gönüllü ve profesyonel çalışanların oluşturduğu insan kaynağı yeterince gelişmemiştir.

Ülkemizde STK'lar aracılığıyla bağış yapma oranı düşüktür. Yurt dışındaki vatandaşlarımızın oluşturduğu STK'lar ile koordinasyon eksikliği devam etmektedir. STK'ların gerek devletin gerçekleştirdiği uygulamalara ve gerekse piyasa ekonomisinin bazı mekanizmalarına karşı koruyucu bir işlevleri vardır. Toplumsal sorunların çözümünde çok geniş bir alanda aktif rol oynamalıdır. Avrupa Konseyince hazırlanan “Politik Karar Alma süreçlerine Sivil Katılım Rehberi” ülkemiz tarafından onaylanmıştır. Bu rehber göre karar alma süreçlere sivil katılım; bilgilendirme, danışma, diyalog ve aktif katılım dahil olmak üzere farklı biçimlerde olabilir. BM'lerin küresel eylem planları katılımı ve ortaklıklara dayalı yaklaşımı benimsemiştir. Yaşadığımız depremlerde STK'ların yoğun çalışmaları takdir edilmektedir. STK'ların; küresel, bölgesel, ulusal ve yerel etkileşim alanında hareket etmeleri beklentidir. Aktif vatandaşlık kavramını hayata geçirecek, STK'lardır. Kamu, STK'yı paydaş olarak görecektir. STK'ların; kamu kurumları, özel sektör ve üniversiteler ile sağlıklı ilişkiler geliştirmesi ve bu ilişkilerin başarılı işbirliğine dönüştürülmesi hedefidir.

STK'lar, insan hakları temelli evrensel değerler ve etik ilkelerin aktarılmasını başarabilecek yapı taşları olacaktır. İnsan hak ve hürriyetlerinin kuvvetlenmesi ve korunmasında yardımcı olacaklardır. STK'lar arasında bir izleme komisyonunun oluşturulması, yapılmak istenenlerin gerçekleşmesinde etkililik sağlayacaktır. Sosyal ve ekonomik kalkınma süreçlerine katılarak, aktif rol üstleneceklerdir. Sosyal girişim modelini yaygınlaştıracak STK'lardır. STK'larda hayat boyu öğrenme anlayışı güçlendirilmelidir. Uluslararası alanda görünürlükleri sağlanmalıdır. STK'lar serbest zamanların değerlendirilebileceği aktif yaşlılığın sağlanacağı önemli mekanlardır. BM 17. Sürdürülebilir Kalkınma Amacı'nın gerçekleşmesinde STK'ların önemli rolleri olacaktır. Eşitlik, saygı ve dayanışma gibi ortak insani değerlerin buluşma yeri olarak; eşitsizliklerin azaltılması, o devletin ve barış ortamının gelişmesine katkıları büyük olacaktır. STK projesi araştırmalarına önem verilmelidir.

Rapor, bütünü ile değerlendirildiğinde; Türkiye Emekliler Derneği'nin ülke STK lideri olarak, hem ülkesini uluslararası alanda temsilde, emekli ve yaşlı hakları alanında mücadelesinde kamu kurumları ve üniversiteler nezdinde ki kabul edilirlğine ülkemizin ne kadar ihtiyacı olduğu açıktır. Türkiye Emekliler Derneği'ni kuranlara ve yaşatanlara bir kere daha saygılarımı sunuyorum. Nice yılları olsun TÜED'in.

